

Arkivsak-dok. 21/33702-1
Saksbehandler Christine Svoren
Saksansvarlig Christine Svoren

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	26.10.2021	141/21
2 Kommunestyret	02.11.2021	141/21

Saksfremlegg

Prinsipper og retningslinjer for mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger

Rådmannens forslag til vedtak:

A) Det etableres et spillemiddelfond for forskuttering av spillemidler til frivillige lag og foreninger med en ramme på inntil 22 millioner kroner. Spillemiddelfondet finansieres ved bruk av ubundet investeringsfond. Tilsvarende skal innfridde forskutteringer avsettes til ubundet investeringsfond. Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendig budsjettjusteringer knyttet til bruk og avsetning for ubundet investeringsfond. Renteutgiftene til forskutteringen belastes budsjettposten for sentrale poster under finansutgifter.

B) Retningslinjer for mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger:

1. Hensikten med ordningen er å forskuttere spillemiddeltilskudd til frivillige lag og foreninger som bygger anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Drammen kommune. Dette i påvente av at anleggseier/anlegget får utbetalt tilskudd fra innvilget spillemiddelsøknad.
2. Forskuttering kan innvilges etter søknad til anlegg:
 - som er vedtatt på årsmøte i hovedstyret i aktuelle frivillige lag og foreninger
 - som er spillemiddelberettiget i henhold til Kulturdepartementets Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (V-0732)
 - som er omtalt i kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv og som er politisk vedtatt i årlig prioritering av spillemiddelsøknader
 - som har fått spillemiddelsøknad godkjent av Viken fylkeskommune
 - hvor eierne er hjemmehørende i Drammen kommune
 - hvor anlegget bygges innenfor kommunegrensene
3. Følgende anlegg må vurderes særskilt:
 - anlegg som krever store investeringer, med totalkostandsramme over kr 10 mill. eks. mva.
 - anlegg hvor eier er hjemmehørende utenfor Drammen kommune
 - anlegg som bygges utenfor kommunegrensene hvor eier er hjemmehørende i Drammen kommune

4. Det forskutteres inntil 85% av godkjent søknadssum i spillemiddelsøknad.
5. Det gis ikke forskudd på merverdiavgiftkompensasjon ved bygging av idrettsanlegg.
6. Søknad sendes Drammen kommune. Søknaden må inneholde anleggsnavn- og nummer, samt kopi av årsmøtevedtak.
7. Søknader behandles administrativt innenfor den avsatte rammen og etter at fylkeskommunen har godkjent spillemiddelsøknad for anlegget. Søknad om anlegg som må vurderes særskilt, ref. pkt.3, må behandles politisk.
8. Forskutteringen sees på som en rentefri låneordning. Før utbetaling av spillemiddelforskudd inngås det en låneavtale mellom søker/anleggseier og Drammen kommune. Lånet skal gå til betaling av utført arbeid i det aktuelle prosjektet, og være i tråd med godkjent spillemiddelsøknad. Forskutteringen varer til prosjektet er avsluttet og spillemidlene er tildelt, maksimalt to år etter tilsagn om spillemidler.
9. Utbetaling av forskutteringen skal ikke skje før anlegget er påbegynt.
10. Ved utbetaling av tilskudd av spillemidler fra Viken fylkeskommune til Drammen kommune, avregnes dette i forhold til spillemiddelfondet og forskutterte spillemidler. Drammen kommune trekker fra forskuttet beløp før eventuelt restbeløp utbetales til anleggseier.
11. I tilfeller hvor tilskudd av spillemidler tilsvarende forskuttet beløp ikke oppnås, er anleggseier ansvarlig for tilbakebetaling av det overskytende forskutterte beløpet til Drammen kommune.

Elisabeth Enger
Rådmann

Einar Jørstad
Direktør Samfunn

Hensikt med saken

Hensikten med saken er å redegjøre for forslag om kommunal mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger for å støtte deres anleggsinitiativ.

Grunnlag for saken

Som signalisert i sak 122/21 hvor formannskapet vedtok mellomfinansiering av 1 150 000 kroner i spillemidler til IF Birkebeineren, legges det frem en prinsippsak om mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger. Videre er grunnlag for saken oppfølging av vedtatt verbalforslag ved behandling av økonomiplan 2021-2024 hvor kommunestyret ber om at det legges frem følgende sak for politisk behandling:

«Sak om avsetting av kr. 10 mill. til forskuttering av tippemidler og retningslinjer for disponering av disse. Renteutgiftene til forskutteringen belastes budsjettposten for sentrale poster under finansutgifter. Eventuelt nødvendig justering vurderes i 1. tertialrapport.»

Saksutredning

Kort om spillemidler

Kulturdepartementet fordeler hvert år overskuddet fra Norsk Tipping AS til idrettsformål (64%), kulturformål (18%) og samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner (18%). Tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder betegnet som spillemidler, er sentrale statlige virkemidler for å bidra til infrastruktur som gir befolkningen mulighet til å drive fysisk aktivitet i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten og gjennom muligheten for egenorganisert, fysisk aktivitet.

Fylkeskommunene er delegert myndighet til å saksbehandle og fordele spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet i kommunene. Alle søknader behandles etter Kulturdepartementets Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Det gis tilskudd til både ordinære anlegg og nærmiljøanlegg.

Med *ordinære anlegg* menes anlegg for organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Eksempler på ordinære anlegg er flerbrukshaller, svømmehaller, kunstgressbaner, friluftslivsbaner og andre spesialanlegg for organisert idrett. Som hovedregel kan det søkes om tilskudd på inntil 1/3 av godkjent kostnad til bygging og/eller rehabilitering av ordinære anlegg. For flere anleggstyper er det fastsatt særskilte maksimale tilskuddsbeløp. Drammen er definert som pressområde frem til og med søknadsåret 2023, og vil kunne få et tilskudd på 15% utover ordinært tilskudd til anlegg.

Nærmiljøanlegg er et anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, som ligger i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg. Eksempler på nærmiljøanlegg er ballbinger, nærmiljøkart, trimparker og andre flerbruksområder tilrettelagt for egenorganisert idrettsaktivitet. Det kan søkes om tilskudd på inntil 50% av godkjent kostnad. Maksimalt tilskuddsbeløp per anlegg/element er 300 000 kroner.

Utfordringen med spillemiddelordningen er at søknadsbeløpet er større enn de årlige bevilgningene. Dette medfører et betydelig etterslep. Det innebærer at søkere må forvente å måtte søke flere år før spillemidler innvilges. I Viken fylkeskommune er etterslepet på spillemidler til ordinære anlegg normalt 3-4 år og til nærmiljøanlegg 1,5-2 år. For frivillige lag og foreninger er dette utfordrende og

kostnadskrevende ettersom de må finne andre finansielle løsninger. Mellomfinansiering fra kommunen gjør at frivillige lag og foreninger får realisert anleggene sine uten å måtte vente i flere år på spillemidler.

Tidligere praksis for mellomfinansiering av spillemidler

Bystyret i tidligere Drammen kommune vedtok i sak 167/16 at det fra 2017 innføres en ordning med mellomfinansiering av spillemidler for anleggsinitiativ fra lag og foreninger med en årlig kostnadsramme for kommunale utgifter på 350 000 kroner. I tidligere Drammen kommune ble hele spillemiddelsummen mellomfinansiert dersom anlegget hadde en total kostnad på under kr 3 millioner, mens for anlegg med en total kostnad på over kr 3 millioner ble det vurdert om hele eller deler av spillemiddelsummen skal mellomfinansieres.

I tidligere Nedre Eiker og Svelvik kommuner ble tilsvarende saker behandlet i kommunestyrene enkeltvis.

Status for mellomfinansiering av spillemidler

Drammen kommune mellomfinansierer per i dag 17 205 000 kroner i spillemidler til frivillige lag og foreninger for 9 ulike prosjekter. De årlige kostnadene for Drammen kommune er om lag 345 000 kroner, dette med en rentesats på 2%. Vedlegg 1 gir en oversikt over hvilke organisasjoner og anlegg dette gjelder, samt forskuttet beløp og hvilket år de mottok forskuttering fra Drammen kommune.

I tillegg vedtok formannskapet nylig i sak 122/21 at Drammen kommune skal mellomfinansiere 1 150 000 kroner i spillemidler til rehabilitering av kunstgress ved Årbogen idrettspark til IF Birkebeineren.

Oversikt over mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger per september 2021:

Organisasjon	Anlegg	Forskuttet beløp	Forskutteringsår
Konnerud Idrettslag	Sletta kunstgress	1 380 000	2018
Konnerud Idrettslag	Høyden balløkke	300 000	2018
Konnerud Idrettslag	Konnerud idrettspark servicebygg del 2	4 190 000	2018
Skoger Idrettslag	Skoger Kunstgressbane	3 096 000	2019
Skoger Idrettslag	Skoger Kunstgressbane 7'er	805 000	2019
Stiftelsen Gjerpenkollen Hoppanlegg	Gjerpenkollen hoppbakke k-75	189 000	2019
Solberg Sportsklubb	Solberg idrettspark idrettshus	4 255 000	2020
Solberg Sportsklubb	Solberg idrettspark kombinert 7'er kunstgress/kunstisbane	1 490 000	2020
Drammen Strong	Stronghytta klubbhus	1 500 000	2020
Totalt		17 205 000	

Forslag til retningslinjer for mellomfinansiering av spillemidler

Rådmannen har utarbeidet forslag til retningslinjer for mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger. Det har vært avholdt møte med både Drammen Friluftsforum og Drammen idrettsråd. Begge organisasjonene slutter seg til retningslinjene som rådmannen foreslår i denne saken. Rådmannen foreslår følgende retningslinjer for ordningen:

1. Hensikten med ordningen er å forskuttere spillemiddeltilskudd til frivillige lag og foreninger som bygger anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Drammen kommune. Dette i påvente av at anleggseier/anlegget får utbetalt tilskudd fra innvilget spillemiddelsøknad.
2. Forskuttering kan innvilges etter søknad til anlegg:
 - som er vedtatt på årsmøte i hovedstyret i aktuelle frivillige lag og foreninger
 - som er spillemiddelberettiget i henhold til Kulturdepartementets Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (V-0732)
 - som er omtalt i kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv og som er politisk vedtatt i årlig prioritering av spillemiddelsøknader
 - som har fått spillemiddelsøknad godkjent av Viken fylkeskommune
 - hvor eierne er hjemmehørende i Drammen kommune
 - hvor anlegget bygges innenfor kommunegrensene
3. Følgende anlegg må vurderes særskilt:
 - anlegg som krever store investeringer, med totalkostandsramme over kr 10 mill. eks. mva.
 - anlegg hvor eier er hjemmehørende utenfor Drammen kommune
 - anlegg som bygges utenfor kommunegrensene hvor eier er hjemmehørende i Drammen kommune
4. Det forskutteres inntil 85% av godkjent søknadssum i spillemiddelsøknad.
5. Det gis ikke forskudd på merverdiavgiftkompensasjon ved bygging av idrettsanlegg.
6. Søknad sendes Drammen kommune. Søknaden må inneholde anleggsnavn- og nummer, samt kopi av årsmøtevedtak.
7. Søknader behandles administrativt innenfor den avsatte rammen og etter at fylkeskommunen har godkjent spillemiddelsøknad for anlegget. Søknad om anlegg som må vurderes særskilt, ref. pkt.3, må behandles politisk.
8. Forskutteringen sees på som en rentefri låneordning. Før utbetaling av spillemiddelforskudd inngås det en låneavtale mellom søker/anleggseier og Drammen kommune. Lånet skal gå til betaling av utført arbeid i det aktuelle prosjektet, og være i tråd med godkjent spillemiddelsøknad. Forskutteringen varer til prosjektet er avsluttet og spillemidlene er tildelt, maksimalt to år etter tilsagn om spillemidler.
9. Utbetaling av forskutteringen skal ikke skje før anlegget er påbegynt.
10. Ved utbetaling av tilskudd av spillemidler fra Viken fylkeskommune til Drammen kommune, avregnes dette i forhold til spillemiddelfondet og forskutterte spillemidler. Drammen kommune trekker fra forskuttert beløp før eventuelt restbeløp utbetales til anleggseier.
11. I tilfeller hvor tilskudd av spillemidler tilsvarende forskuttert beløp ikke oppnås, er anleggseier ansvarlig for tilbakebetaling av det overskytende forskutterte beløpet til Drammen kommune.

Juridisk grunnlag

Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet er hjemlet i lov om pengespill mv. (pengespilloven) av 28. august 1992 nr. 103 med senere endringer.

Økonomiske konsekvenser

Rådmannen foreslår at forskuttering av spillemidler finansieres ved bruk av ubundet investeringsfond. Tilsvarende skal innfridde forskutteringer avsettes til ubundet investeringsfond. Det etableres et underfond for forskuttering av spillemidler. Rådmannen foreslår at spillemiddelfondet har en ramme på inntil 22 millioner kroner. Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendig budsjettjusteringer knyttet til bruk og avsetning for ubundet investeringsfond.

Ubundet investeringsfond har per i dag en saldo på omlag 5,75 millioner kroner. I tillegg forskutterer Drammen kommune per i dag 17 205 000 kroner i spillemidler til frivillige lag og foreninger som foreslås avsatt til ubundet investeringsfond, herunder spillemiddelfondet, når forskutteringen innfris.

Med en forskutteringsramme på 22 millioner kroner vil årlig rentekostnad være i størrelse 440 000 kroner per år med en rente på 2%. Renteutgiftene til forskutteringen belastes budsjettposten for sentrale poster under finansutgifter, og vil i utgangspunktet være et inntektstap for det sentrale finansområdet.

Barn og unges interesser

De viktigste målgruppene for bruk av spillemidler til idrettsformål er barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år). Mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger vil derfor komme denne målgruppen til gode.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger er et tiltak som vil kunne bidra til bedre rammevilkår og økt anleggsutbygging i Drammen kommune. Ordningen fører også til at frivillige lag og foreninger kan realisere sine anlegg tidligere og rimeligere.

Rådmannen opplever etterspørsel om mellomfinansiering av spillemidler til frivillige lag og foreninger. Drammen kommune er blitt større, og det innebærer at det er flere frivillige lag og foreninger som potensielt kan søke. De siste 3 årene har frivillige lag og foreninger i Drammen i gjennomsnitt hatt en godkjent søknadssum på totalt 17 500 000 kroner per år i spillemidler til både ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Utviklingen de siste årene har vært økende. I 2019 var godkjent søknadssum for frivillige lag og foreninger på rundt 15 700 000 kroner, mens i 2021 var den rundt 20 400 000 kroner. Med bakgrunn i dette og for at frivillige lag og foreninger skal ha en realistisk mulighet for forskuttering av spillemidler i årene som kommer, foreslår rådmannen en ramme for ordningen på inntil 22 millioner kroner.

Rådmannen forutsetter at anleggseier fornyer/gjentar spillemiddelsøknaden hvert år inntil tilsagn av spillemidler er innvilget, fører regnskap i tråd med de retningslinjer som er fastsatt av Kulturdepartementet og for øvrig følger bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (Kulturdepartementets bestemmelser, V-0732).

De foreslåtte retningslinjene som både Drammen Friluftforum og Drammen idrettsråd slutter seg til, bygger på praksis fra tidligere Drammen kommune, dog er det tre vesentlige endringer. Det gjelder følgende punkter:

3. Følgende anlegg må vurderes særskilt:

- *anlegg som krever store investeringer, med totalkostandsramme over kr 10 mill. eks. mva.*
- *anlegg hvor eier er hjemmehørende utenfor Drammen kommune*
- *anlegg som bygges utenfor kommunegrensene hvor eier er hjemmehørende i Drammen kommune*

4. Det forskutteres inntil 85% av godkjent søknadssum i spillemiddelsøknad.

Når et anlegg har fått tilsagn om spillemidler og arbeidet med anlegget er kommet godt i gang, kan det søkes Viken fylkeskommune om delutbetaling på inntil 85 % av tilskuddet. De siste 15% utbetales ikke før det foreligger godkjent revisorkontrollert sluttregnskap og anlegget er ferdigstilt. Dersom det kontrollerte regnskapet viser at anlegget er blitt rimeligere enn det godkjente kostnadsoverslaget som lå til grunn for søknaden, skal tilskuddsbeløpet justeres og restbeløp inndras av fylkeskommunen (avkortning).

Rådmannen ser det som hensiktsmessig å ha lik praksis som Viken ved mellomfinansiering av spillemidler. Det vil kunne være med å redusere risikoen for å havne i en situasjon hvor anleggseier må tilbakebetale det overskytende forskutterte beløpet til Drammen kommune. I tillegg vil det kunne gi Drammen kommune mulighet til å mellomfinansiere spillemidler til flere frivillige lag og foreninger innenfor den avsatte rammen.

5. Det gis ikke forskudd på merverdiavgiftkompensasjon ved bygging av idrettsanlegg.

Det har ikke vært praksis med å forskuttere merverdiavgiftkompensasjon. Frivillige lag og foreninger vil kunne få innvilget søknad momskompensasjon relativt raskt etter ferdigstillelse av anlegget ettersom det ikke er krav om tilsagn av spillemidler. De fleste år vil søkerne kunne oppnå full eller tilnærmet full kompensasjon, likevel er det en viss usikkerhet ettersom ordningen er rammestyrte. Med bakgrunn i dette anser rådmannen det som ikke ønskelig å forskuttere merverdiavgiftkompensasjon.

Retningslinjene skal bidra til at både kommunen samt frivillige lag og foreninger skal kunne forstå hensikt og formål, samt at de er utarbeidet for å ivareta den økonomiske tildelings- og tilbakebetalingsstrukturen for alle parter.

Forskuttering av spillemidler er å betrakte som rentefrie låneordninger. Låneavtaler som inngås skal ivareta øvrige forpliktelser som retningslinjene ikke dekker. Dette gjelder spesielt ved mislighold og konsekvenser dersom mislighold skulle inntreffe.